Valiokunnan lausunto TyVL 7/2020 vp─ K 1/2020 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2019

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2019 (K 1/2020 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 16.10.2020.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):
- vanhempi hallitussihteeri Nico Steiner, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Pirjo Lillsunde, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Minna Viuhko, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Susanna Rahkonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- projektipäällikkö Outi Viitamaa-Tervonen , sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Johanna Hautakorpi, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Roope Jokinen, sisäministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- neuvotteleva virkamies Eva Ojala, sosiaali- ja terveysministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen vuosikertomuksen 2019 liitteessä 3 on selostettu toimenpiteet, joihin hallitus on ryhtynyt vireillä olevien eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on käsitellyt hallituksen vuosikertomuksen niiden lausumien ja kannanottojen osalta, jotka on hyväksytty työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ehdotuksesta. Valiokunta katsoo, ettei mitään näistä lausumista ja kannanotoista voida poistaa, vaan ne kaikki ovat edelleen tarpeellisia ja tulee näin ollen säilyttää:

— Tasa-arvolainsäädäntö, työelämä ja vanhemmuus (HE 195/2004 vp — EV 24/2005 vp), kohta 1
— Tasa-arvoselonteko (VNS 7/2010 vp — EK 51/2010 vp), kohdat 1 ja 4
— Ihmiskaupan kaltainen pakkotyö (HE 69/2016 vp — EV 124/2016 vp)

— Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018 (K 6/2018 vp — EK 45/2018 vp), kohdat 1—6
— Tasa-arvovaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018 (K 22/2018 vp — EK 49/2018), kohdat 1—6
— Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain mahdolliset muutostarpeet (HE 97/2018 vp — EV 236/2018 vp)
— Työntekijöiden edustusjärjestelmät työaikalaissa (HE 158/2018 vp — EV 306/2018 vp)
— Työaikalain tarkennukset (HE 86/2019 vp — EV 56/2019 vp)

Toimenpiteet

Valiokunta pitää kertomuksessa ja valiokunnalle asiantuntijakuulemisissa selostettuja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ehdottamien lausumien johdosta suoritettuja toimenpiteitä ja jatkosuunnitelmia tarkoituksenmukaisina ja hyvinä.

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota turvakotipaikkoja koskevan lausuman (VNS 7/2010 vp — EK 51/2010 vp, kohta 4) vuoksi suoritettuihin hallituksen toimenpiteisiin. Selvityksen mukaan turvakotipaikkojen määrää on lausuman hyväksymisen jälkeen johdonmukaisesti lisätty ja paikkojen alueellista saavutettavuutta parannettu. Valiokunta pitää tätä tärkeänä, mutta korostaa, että jatkossa tulee lisäksi kiinnittää erityistä huomiota turvakotipaikkojen yhdenvertaiseen saavutettavuuteen siten, että esimerkiksi turvakotiin hakeutuvan päihtymys, terveydentila, vammaisuus tai alueellinen etäisyys eivät muodosta estettä päästä tarvittaessa turvakotiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TyVL 7/2020 vp

Helsingissä 16.9.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anna Kontula vas
varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Veikko Vallin ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Hallituksen vuosikertomukseen sisältyvät yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun kertomukset. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus käsittelee hyvin laajasti monia eri sektoreita, jotka ovat sinänsä tärkeitä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on kuitenkin kertomuksessaan esittänyt, että perheenyhdistämiseen liittyvien tulorajojen ”kohtuullisuutta” selvitettäisiin ja toimeentuloedellytyksen soveltaminen lopetettaisiin kokonaan oleskeluluvan saaneiden alaikäisten perheenkokoajien osalta. Valiokunnan perussuomalaiset jäsenet katsovat, että toimeentuloedellytyksen poistaminen alaikäisiltä perheenkokoajilta on omiaan kannustamaan lähettämään alaikäisiä turvapaikanhakijoiksi Suomeen, jotta koko perhe pääsisi hänen avullaan maahan.

Katsomme, että perheenyhdistämisen tulorajojen pitäisi perustua siihen, että perheenyhdistämisen hakijalla olisi tosiasiallinen mahdollisuus elättää itsensä ja perheensä ilman pysyvää sosiaalitukiin turvautumista. Mikäli tällaista ei edellytetä, perheenyhdistäjä ja hänen perheensä muodostavat pysyvän taakan suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle. Tämä heikentää väestön ikääntymisen johdosta heikentyvää huoltosuhdetta entisestään. Tulorajojen poistaminen lähettää myös väärän signaalin oleskeluluvan saajille, koska tulorajojen olemassaolo itsessään kannustaa oleskeluluvan saajaa työllistymään ja elättämään itse itsensä, koska muussa tapauksessa hän ei voi hakea perheenyhdistämistä. Tulorajojen säilyttäminen on sekä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisedun mukaista että kannustaa perheenkokoajaa työllistymään, elättämään itse itsensä ja siten integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.

Huomautamme, että toimeentuloedellytyksen soveltamisen lopettaminen alaikäiseen perheenkokoajaan lähettää täysin väärän signaalin lähtömaihin. Mikäli lähettämällä alaikäisen perheenkokoajan yksin Suomeen koko perheen saapuminen Suomeen helpottuu merkittävästi, kannustaa tämä lähettämään alaikäisiä yksin turvapaikanhakijoiksi. Tämän väärän kannustimen lähettäminen saattaa lapset sekä eroon perheestään että vaaraan, koska perheestään erotetut lapset jäävät ihmissalakuljettajien armoille ja voivat joutua esimerkiksi ihmiskaupan tai seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi. Jo itsessään lasten käyttäminen oleskeluluvan hankkimiseen muistuttaa lasten taloudellista hyväksikäyttöä. Katsomme, että tämä ei ole lapsen edun mukaista, ja ihmettelemme, miksi asiaan liittyen ei ole arvioitu ehdotuksen lapsivaikutuksia.

Me valiokunnan perussuomalaiset emme myöskään kannata yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomukseen liittyvän, suositukseen 5 perustuvan kannanoton säilyttämistä oleskeluluvan perusteita koskevilta osin. Ihmiskaupan uhriksi joutumisen ei tule olla automaattinen peruste saada pysyvä oleskelulupa ja ilmainen ylläpito Suomesta, koska tällöin luodaan yksi laittoman maahanmuuton keino lisää. Ihmiskauppaan pitää puuttua ensisijaisesti yhteistyössä uhrin lähtövaltion kanssa ja pyrkiä varmistamaan uhrin turvallinen paluu kotimaahansa ja oleskeluun Suomessa suhtautua poikkeuksena, mikäli oleskeluluvan saamisen edellytykset eivät muutoin täyty.

Me allekirjoittaneet perussuomalaiset esitämme tasa-arvovaltuutetun kertomukseen liittyvän suositukseen 2 perustuvan kannanoton poistamista. Tilanteessa, jossa yksi vanhemmista tienaa merkittävästi toista enemmän tai toimii yrittäjänä, kyseisen vanhemman painostaminen perheva-

paan pitämiseen voi vaarantaa perheen toimeentulon kokonaisuutena tai yritystoiminnan jatkumisen. Perhevapaauudistuksen tavoitteena tulee olla perheiden mahdollisimman laaja vapaus päättää itse omista asioistaan sen sijaan, että yhteiskunta pakottaa jommankumman huoltajan tietyksi ajaksi pois ansiotyöstä. Suositukseen 5 liittyen perussuomalaiset huomauttavat, että kaikki väkivalta on tuomittavaa ja myös miehiin kohdistuvaan väkivaltaan on kiinnitettävä huomiota.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

> että valtioneuvosto ei ryhdy toimenpiteisiin yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksen (K 6/2018 vp — EK 45/2018 vp) käsittelyn yhteydessä hyväksytyn kannanoton 2 johdosta, kannanoton 5 osalta siltä osin kun se koskee oleskeluluvan perusteita, eikä tasa-arvovaltuutetun kertomuksen (K 22/2018 vp — EK 49/2018 vp) käsittelyn yhteydessä hyväksytyn kannanoton 2 osalta.

Helsingissä 16.9.2020

Rami Lehto ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Veikko Vallin ps